

2018. gada 17. decembrī
Informācija medijiem

Kas krājējiem jāzina par IIN atmaksu?

Katrs ceturtais krājējs līdz šim izmantojis iespēju atgūt daļu no nomaksātā iedzīvotāju ienākumu nodokļa (IIN), liecina Swedbank veiktā iedzīvotāju aptauja*. Tā līdz šim ir bijusi lieliska papildu motivācija, lai savlaicīgi parūpētos par savu un ģimenes nākotni, kā arī iespēja saņemt papildu naudu, ko novirzīt uzkrājumam vai kādam pirkumam. Arī šogad ir iespēja saņemt nodokļu atvieglojumus krājējiem, tomēr nosacījumi ir nedaudz mainījušies. Kas jāzina, skaidro Swedbank Investīciju un apdrošināšanas jomas vadītājs Kristaps Kopštāls.

Latvijā vidēji katrs piektais ekonomiski aktīvais iedzīvotājs veido uzkrājumus pensiju 3.līmenī**, un pieaug iedzīvotāju skaits, kuri izvēlas veikt iemaksas uzkrājošā dzīvības apdrošināšanā. Iedzīvotāji, kuri veic iemaksas šajos ilgtermiņa uzkrājuma produktos, var izmantot valsts nodrošināto iespēju saņemt iedzīvotāju ienākuma nodokļa atmaksu. Arī par 2018. gadā veiktajām iemaksām ir iespēja atgūt pārmaksāto IIN. Tā kā ir mainījusies IIN likme, tad par šī gada iemaksām varēs atgūt nevis 23%, bet 20%. Esošo zemo procentu likmju laikā, 20% IIN atmaksa arī ir ļoti laba motivācija veidot uzkrājumus.

Kā rāda Swedbank dati, personu iemaksas pensiju 3.līmenī vai uzkrājošā dzīvības apdrošināšanā ir ļoti dažādas, taču, piemēram, noguldot uzkrājumā 300 eiro gadā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, ir iespēja atgūt 60 eiro no pārmaksātā nodokļa.

Iespēju saņemt IIN atmaksu par iemaksām uzkrājumā, ko tālāk novirzīt uzkrājumiem vai izmantot citām vajadzībām, izmanto praktiski visu paaudžu pārstāvji - gan gados jauni profesionāļi, gan vidējās paaudzes strādājošie, gan arī iedzīvotāji pirms pensijas vecuma vai jau pensijas vecumā. Vecums uzkrājumu veidošanā nav šķērslis. Tas apliecina tendenci, ka aizvien vairāk iedzīvotāju plāno savas finanses un veido uzkrājumus noteiktiem mērķiem (piemēram, drošības spilvenam, privātai pensijai, bērna izglītībai), domājot par savu un savas ģimenes finansiālo drošību.

Jāatzīmē gan, ka nākot no šī gada ieviesti arī iemaksu griesti, par ko iespējams atgūt nodokļa atmaksu - 10% no gada bruto ienākumiem abiem uzkrājumu veidiem kopā, kā arī iemaksu summas ierobežojums - 4000 eiro gadā. Līdz šim varēja iemaksāt 10% apmērā no gada bruto ienākumiem katrā no uzkrājumu veidiem, kopā līdz pat 20%, un par visu šo iemaksu summu atgūt IIN. Lai arī šie ierobežojumi ietekmē salīdzinoši mazu daļu krājēju, kā papildus iespēju krājēji, kuri vēlas novirzīt uzkrājumiem vairāk par 10% no bruto ienākumiem, aizvien biežāk izvēlas iespēju papildus iemaksas veikt arī ar darba devēja starpniecību, jo šādām iemaksām ir atsevišķs iemaksu limits - 10% no bruto algas bez summārā limita.

Pārmaksātā IIN atmaksa ir valsts atbalsta instruments, lai sekmētu ilgtermiņa uzkrājumu veidošanas kultūru Latvijā. Tomēr redzam, ka arvien liela daļa krājēju neizmanto šo valsts doto iespēju jeb vienkārši izvēlas nesaņemt naudu, kas ir viena rokas stiepiena attālumā. Tieši ilgtermiņa uzkrājumos, piemēram, pensiju 3. līmenī un uzkrājošajā dzīvības apdrošināšanā, mazās summas veido nozīmīgu uzkrāto līdzekļu apjomu nākotnē, jo viens no galvenajiem faktoriem sava uzkrājumu līmeņa palielināšanā ir laiks - jo agrāk sāk, jo lielākas summas laika gaitā iespējams uzkrāt. Tāpēc arī iespēja atgūt pārmaksāto IIN nozīmē iespēju vairoto esošo uzkrājumu vai investēt citas vajadzības īstenošanai. Tie krājēji, kas nav paguvuši iesniegt gada deklarāciju, to vēl var izdarīt par pēdējiem trīs gadiem (2015., 2016., 2017. gadu), saņemot IIN atmaksu vēl 23% apmērā.

* Swedbank iedzīvotāju aptauja veikta 2017.gada novembrī, sadarbībā ar OMD, aptaujājot 700 respondentus vecumā no 18 līdz 74 gadiem Rīgā, citās Latvijas pilsētās un lauku reģionos.

** Avots: Privāto pensiju fondu industrijas dati un Centrālā statistikas pārvalde